

Pracovní postup č. 9 - Keramika (pokročilí)

- Místo realizace:** PDSS
Závaznost: určeno pro sociální terapeuty a ergoterapeuty
Cíl metodiky:
- aktivizační činnost – zájmová aktivita
  - nácvik a upevnování motorických psychických a sociálních schopností

Strukturální kritéria:

- personál má odborné znalosti, dlouholetou praxi a různá odborná školení týkající se této aktivity

Pomůcky:

- keramická hlína
- šlikr
- dřevěné podložky
- textilie (záclona, plátno, podle požadovaného výsledku)
- štětce
- voda
- misky na vodu
- houbička
- nůž na řezání hlíny
- různá kovová a dřevěná rydla a hladítka
- licí hmota
- formy na licí hmotu
- šablony
- tvořítka a vykrajována
- válečky
- válečí stolec
- různé předměty na dekorování
- glazury

- engoby
- pracovní oděv

Procesuální kritéria:

- Pokud není z vážných důvodů nutné provést změnu, koná se tato aktivita 1x za týden.
- Personál tuto aktivitu provádí, asistuje při ní, sleduje a zaznamenává.

A) Formování z plátu

- 1) Při příchodu na pracoviště seznámím klienty s cílem dnešní lekce. Klient si sám zvolí způsob zpracování materiálu a postupuje dle následujících návodů. Vedoucí pracovník pouze radí a pomáhá s materiálem, který je pro klienta vzhledem k jeho aktuálnímu zdravotnímu stavu obtížně dosažitelný, či zpracovatelný (podrž, podej, přines)
- 2) Ze základní kostky hlíny ukrojíme přiměřený kus hlíny, který následně vyválíme na podložce, kam jsme předtím položili plátno, nebo strukturovanou záclonu. Vyválený plát musí mít minimálně tloušťku 0,5 cm, nebo více, podle toho, jaký výrobek jsme zvolili. Čím větší výtvar, tím silnější plát hlíny.
- 3) Vykrajovánkem, nebo rydlem kolem šablony z hlíny vykrojíme potřebný počet tvarů. Pokud se na práci vyskytují detaily, které je nutno nalepit na základní vykrojený díl, postupujeme následujícím způsobem: plochu, v místech, kde bude dílek, zdrsíme rydlem, aby neměla hladký povrch. Totéž učiníme s plochou dílku, který bude na toto místo přiléhat. Potřeme obě plochy šlikrem (rozředěnou hlínou do formy hustého bláta) a přitiskneme lepené plochy k sobě. Tímto způsobem vytvoříme požadovaný předmět.
- 4) Výtvar odekorigujeme podle předlohy rydlem, různými drobnými předměty, které jsme si připravili k dekoraci (na otiskování – knoflíky, korálky, listy, květiny apod.
- 5) Uložíme hotový výtvar na místo určené ke schnutí výrobku, umyjeme použité pomůcky a uklidíme podle možností dílnu. Pokud zůstanou výrobky na dílně z důvodu potřeby schnutí, uklidí si ji pracovník následující den, před dalšími aktivitami.

B) Lití do forem

- 1) Pracovník před příchodem klientů připraví formy na stůl, připraví licí hmotu.

- 2) Klient, který bude odlévat do forem, nejprve licí hmotu náležitě rozmíchá.
- 3) Hmotu naléváme do forem až po okraj vyznačený na formě. Necháme ji tuhnout, průběžně kontrolujeme, jak vysoký střep se nám ve formě vytvořil.
- 4) Po vytvoření se pevného střepu ve výši přibližně 3 – 5 mm vylijeme zbytek licí hmoty zpět do kyblíku. Střep necháme ještě schnout, kontrolujeme, zda se nám hmota odděluje od stěn.
- 5) Máme-li vytvořený střep, který se z větší části odděluje od stěn, můžeme opatrně vyjmout předmět z formy a uložit na místo určené ke schnutí výrobků.
- 6) Tento postup zopakujeme během lekce 2x až 3x. Více opakování není žádoucí vzhledem k provlhnutí forem.

C) Glazování výrobků

- 1) V misce s vodou rozmícháme prosátou práškovou glazuru s několika kapkami glazovacího elektrolytu na hustotu smetany.
- 2) Na připravený výrobek nanášíme štětcem vrstvu glazury stejnoměrně, jedním směrem a pokud možno rychle. Pokud se nám nepodaří na první pokus odpovídající vrstva, zopakujeme po mírném zaschnutí další nátěr.
- 3) Nakonec dokonale očistíme plochu, na které bude výrobek stát, aby byl připraven pro výpal v peci.

D) Engobování

- 1) Postupujeme, jako při glazování v krocích 1) a 2).
- 2) Do zaschlé engoby můžeme vyrýt rydlem vzor podle svého uvážení.
- 3) V závěru práce opět důkladně očistíme plochu, na které bude výrobek stát.

Rizika:

- ušpinění, způsobení drobných oděrek, nevolnost

Opatření:

- Před začátkem i po skončení vyvětráme místnost (toto je možno provést v průběhu – dle potřeby).

- Pokud dojde ke kolapsu, či k omdlení klienta uložíme ho do vodorovné polohy, zvedneme mu dolní končetiny do výšky a přiložíme mokry obklad.
- Posléze mu podáme tekutiny.
- Případné mimořádné události nahlásí zdravotnímu personálu na daném patře, aby mohli být zaneseny do klientovy dokumentace.
- Dále zajistíme ošetření klienta zdravotním personálem.
- Teplé nápoje podáváme mírně vychlazené, aby nedocházelo k opaření klientů.
- Při práci používáme pracovní oděv a vedoucí pracovník dohlíží na správné používání a správnou volbu pracovních nástrojů.

Kritéria výsledku:

- Klient je spokojen se seberealizací při tvořivém procesu a dochází k udržování či zlepšování jemné motoriky.